

Zakon o duševnem zdravju

Vito Flaker

Osnovna protislovja

- Obveza pomoči posamezniku v stiski
- Fevdalizem
- Skrbništvo

- Obramba družbe pred nevarnostjo (norosti)
- Kapitalizem
- Zagovorništvo

Pogoji za uvedbo prisilnih ukrepov

- Prisebnost (prištevnost, istovetnost)
- Nevarnost
- Nuja omejevanja (zapiranja)

Besedilo zakona 39. člen

- če ogroža svoje življenje ali življenje drugih ali če huje ogroža svoje zdravje ali zdravje drugih ali povzroča hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim,
- če je ogrožanje iz prejšnje alineje posledica duševne motnje, zaradi katere ima oseba hudo moteno presojo realnosti in sposobnost obvladovati svoje ravnanje in
- če navedenih vzrokov in ogrožanja iz prve in druge alineje tega odstavka ni mogoče odvrniti z drugimi oblikami pomoči (z zdravljenjem v psihiatrični bolnišnici izven oddelka pod posebnim nadzorom, z ambulantnim zdravljenjem ali z nadzorovano obravnavo).

Naloge zakona

- Legalizacija zapiranja (ukrepov proti volji)
- Zaščita pravic (enakost v postopku)
- Uveljavljanje interesov

Dolg proces

- Leta 1995 je Ministrstvo za zdravje objavilo razpis za izdelavo zakona o duševnem zdravju.
- 1996 skupina strokovnjakov pripravila predlog zakona, a predlog nikoli ni bil vložen v zakonodajni postopek.
- 25.11.1998 Borut Pahor Zakon o bolniškem zagovorništvu in varstvu pravic na področju duševnega zdravja.
- 22.03.2000 Prva obravnava; sklep, da je predlog primerna podlaga za pripravo predloga besedila za drugo obravnavo.
- Ustavno sodišče Republike Slovenije v odločbi št. U-I-60/03-20 z dne 04.12.2003 razveljavilo določbe 70. do 81. člena Zakona o nepravdnem postopku (Uradni list SRS, št. 30/86 in Uradni list RS, št. 87/02) ki so urejale postopek o pridržanju oseb v psihiatričnih zdravstvenih organizacijah, ki so bile v neskladju z Ustavo. Zakonodajalcu je določilo, da mora neskladnost odpraviti v šestih mesecih od objave odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije, to je bilo dne 23.06.2004.
- 23.07.2008 Zakon o duševnem zdravju.

Kompromis

- zahteva po zaščiti pravic uporabnikov služb duševnega zdravja

- naprednejši skupnostni model duševnega zdravja

- Socialni

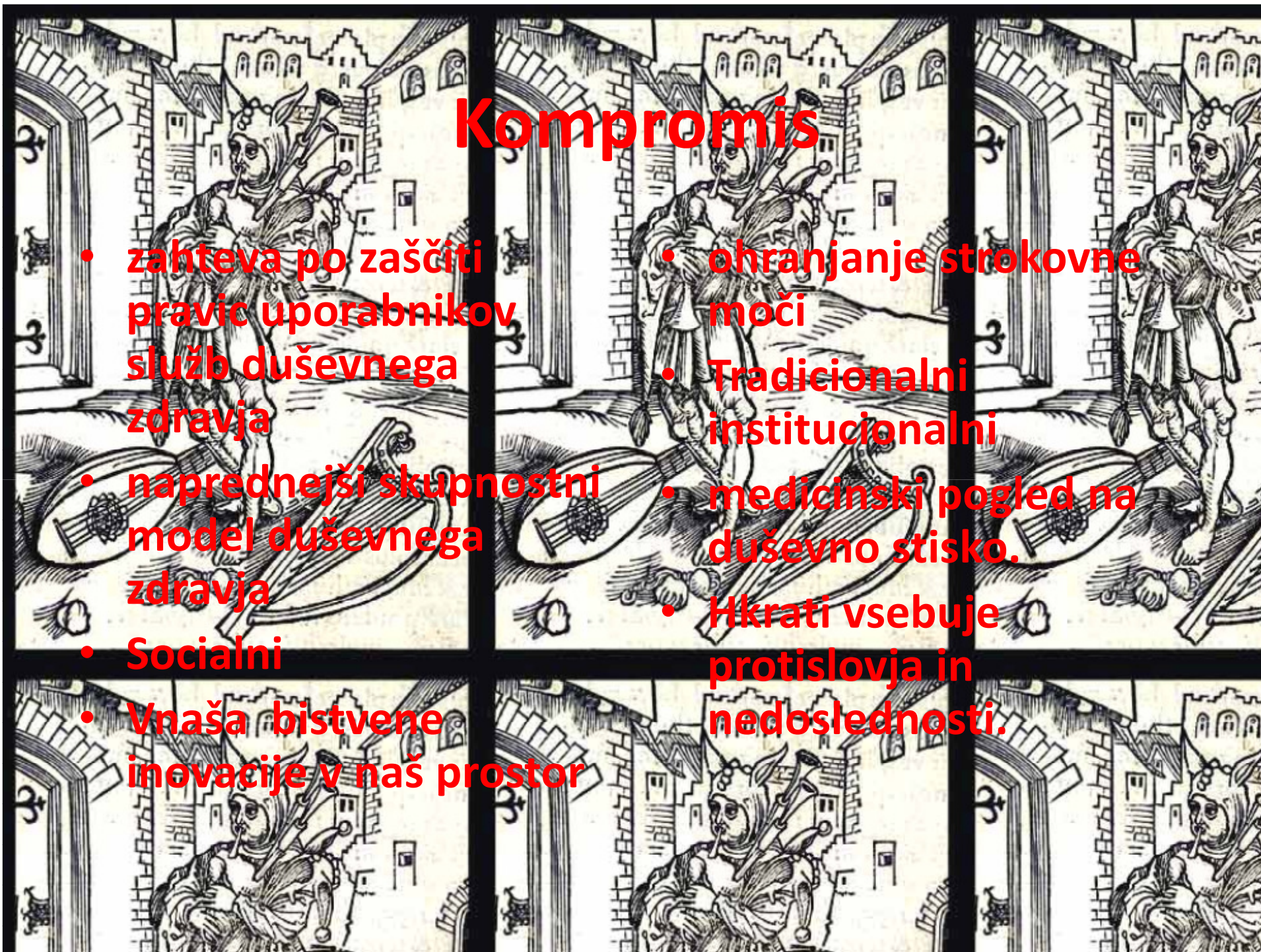
- Vnaša bistvene inovacije v naš prostor

- ohranjanje strokovne moči

- Tradicionalni institucionalni

- medicinski pogled na duševno stisko.

- Hkrati vsebuje protislovja in nedoslednosti.

Inovacije

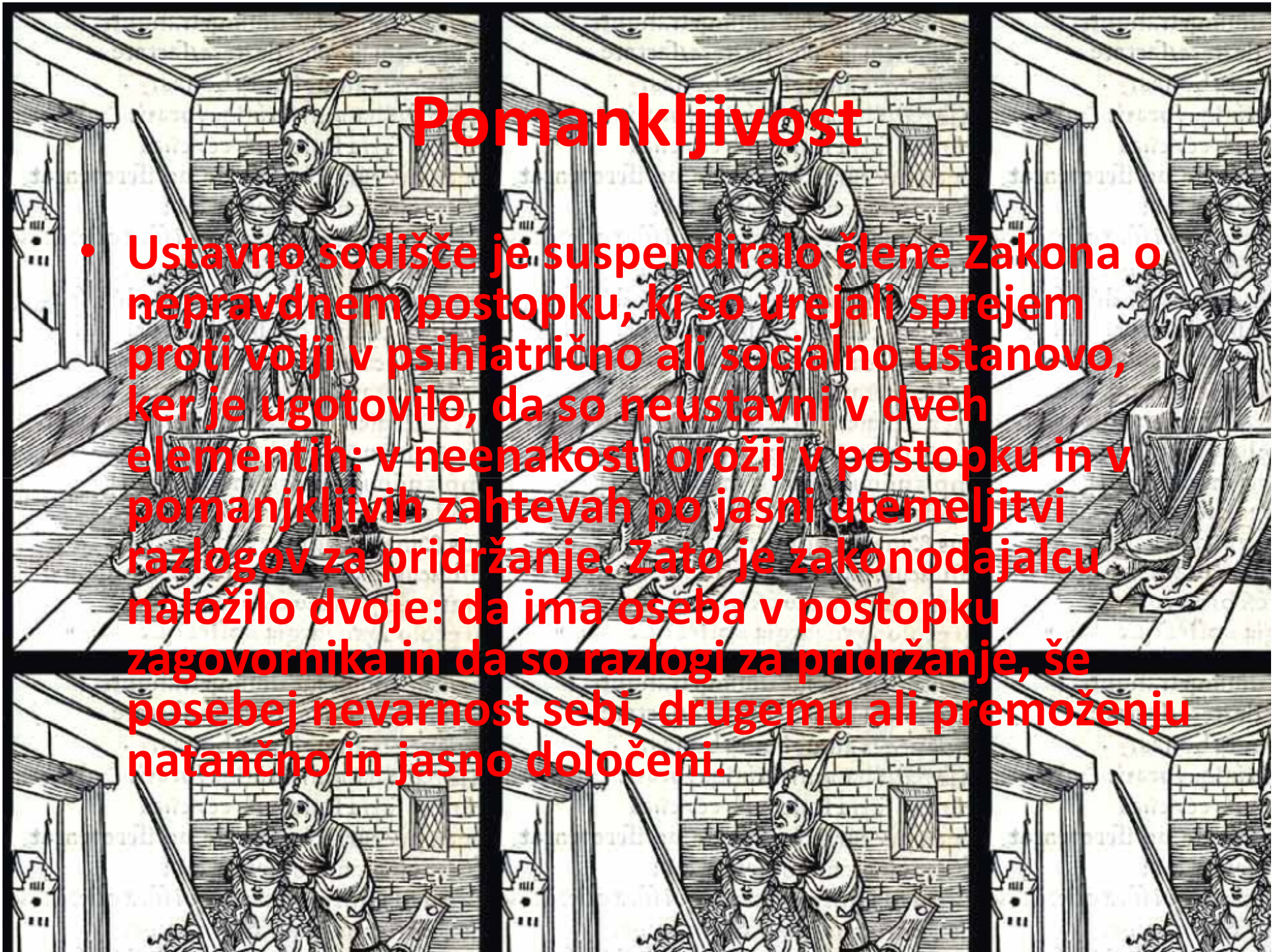
- obveznost odvetniške podpore uporabnikom v postopkih pred sodiščem,
- zastopništvo in zastopnik (prej znano kot zagovorništvo in zagovornik),
- nadzorovana obravnava v skupnosti in koordinator v skupnosti,
- obravnava v skupnosti in koordinator obravnave v skupnosti in
- Nacionalni program duševnega zdravja.

Poleg tega:

- jasno določi pravice, način omejevanja in ohranjanja pravic med bivanjem v ustanovi,
- regulira tvegane načine zdravljenja,
- regulira uporabo posebnih (prisilnih) sredstev med bivanjem v zdravstveni ali socialni ustanovi in
- vzpostavi razliko med namestitvijo v bolnišnico in socialno varstveni zavod.

Pomankljivost

- Ustavno sodišče je suspendiralo člene Zakona o nepravdnem postopku, ki so urejali sprejem proti volji v psihiatrično ali socialno ustanovo, ker je ugotovilo, da so neustavni v dveh elementih: v neenakosti orožij v postopku in v pomankljivih zahtevah po jasni utemeljitvi razlogov za pridržanje. Zato je zakonodajalcu naložilo dvoje: da ima oseba v postopku zagovornika in da so razlogi za pridržanje, še posebej nevarnost sebi, drugemu ali premoženju natančno in jasno določeni.

Podvojitve

- odvetnika in zastopnika,
- nadzorovane obravnave v skupnosti in obravnave v skupnosti in posledično med vlogama,
- koordinatorja obravnave v skupnosti in koordinatorja nadzorovane obravnave v skupnosti.

